https://doi.org/10.53656/for23.252nies

НИЕ СМЕ ТЕЗИ, КОИТО СМЕ

Проф. д.н. Милена Кирова
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Трийсет години живот за една образователна институция могат да бъдат и малко, и много. Малко са в сравнение с вековния живот на други университети и дисциплини; много – когато са били белязани с усилия и ентусиазъм да се достигне направеното от най-добрите. Специалността „Английска филология“ е основана в Пловдивския университет през 1991 г. от двамата братя Грънчарови – Христо и Михаил, първи ръководители на катедра „Английска филология“ и нейни ръководители в продължение на 23 години. През 2021 г. екип от петима млади преподаватели се захваща със задачата да състави и редактира юбилеен сборник, представителен за търсенията и успехите на тези, които са работили за Катедрата през изминалите години. Получил се е внушителен, впечатляващо пъстър сборник от 400 страници, който побира 27 научни статии, едно стихотворение, една картина и подробен предговор от доц. Яна Роуланд (Rowland et al. 2022). Особено място заема картината, нарисувана от основателя М. Грънчаров. Нейното заглавие може да изглежда екзотично за мястото си в научен сборник („Пришествието на извънземните“), но настроението и цветовете дават символично лице на празничното разнообразие в сборника; те кодират една подмолна алтернатива на сериозния академизъм през XXI век. Модерността наднича също така от заглавието на сборника: „Child Is Father of the Man“, цитат от стихотворение на английския романтик Уилям Уърдсуърт. Сред авторите на сборника преобладават преподаватели от катедрата юбиляр, но редом с тях вземат участие колеги преподаватели от други университети (като проф. Ал. Шурбанов, проф. Г. Тиханов, доц. Л. Костова) и съвсем млади хора, докторанти и преподаватели в бъдеще време. Общото усещане наистина е за празник – шумен, пъстър, освежителен празник на академичното слово.

В същото време обаче изграждането на цялост от толкова много и толкова разнопосочни изследвания трябва да е било голямо предизвикателство за групата от съставители. Събраните статии принадлежат на различни области: езикознание, литературознание, културология и методика на преподаването на чужд език. Те са обмислено подредени в три раздела, озаглавени донякъде тематично: „Students, teachers, classrooms“ („Студенти, учители, клас-

ни стаи“), „Language, linguistics, communication“ („Език, езикознание, комуникация“) и „Reader, author, literature“ („Читател, автор, литература“). Само пет от всички текстове са на български език, което подсказва, че сборникът е амбициозно прицелен за прочит и разпространение не само в българска, но и в англоезична академична среда. Извън видимостта на тази подредба съществуват и някои невидими, но съзнателно търсени зони на допир между отделните текстове. Съставителите, както казва и авторката на предговора, са се стремели да запазят и да подчертаят „авторските идеосинкразии, проявени в езика, критическия идеолект и представянето на авангардни идеи“ (Rowland et al. 2022, p. 14).

Нямам възможност, за съжаление, да изведа дори накратко всички интересни теми и проблеми, обсъдени в различните текстове. Ще откроя само няколко тематични акцента, подбирайки между тези, които най-добре илюстрират желанието да се „представят авангардните идеи“ на съвременното хуманитарно знание.

Сред най-актуалните и още живи проблеми в началото на третото десетилетие от нашия век се намира пандемията КОВИД 19 с всички изпитания и предизвикателства, които създаде в академичното обучение. На нея са посветени две изследвания. Първото засяга важни въпроси от методическо естество. Аарон Дж. Клайст – гост-преподавател на ПУ, анализира предизвикателствата на пандемичната ситуация и (не)способността на традиционните педагогически подходи да оцелеят в нея; как, дали и доколко бихме могли да се върнем обратно там, докъдето сме били стигнали, преди да ни връхлети пандемичната криза. Във второто – „Корона изследване“ Цвета Луизова-Хорева и Корнелия Королеева проследяват как новата ситуация е довела до изобретяването на нови думи, включително техния собствен неологизъм в заглавието: *Coronaspeak*.

В голямата група от езиковедски изследвания се открояват множество интересни теми: как се овладява компетентността да разбираш хумора, когато е изразен на чужд език (Мария Петкова); кои са натрапливите днешни нарушения на книжовната норма (Ани Кемалова); какви са разликите във възприемането на понятието *баща* в българска и в англоезична среда (изследване на Елка Петрова, базирано върху асоциативен експеримент с 200 участници). Най-общо в тази посока попадат и винаги интересните разсъждения на Ал. Шурбанов, този път върху „проблема на рода в художествения превод“.

Силна група от млади литератори анализират задълбочено класически и нови произведения на английски език: “The Scarlet Letter” (Сузана Кьорова), “The Withered Arm” на Т. Харди (Д. Карамитев), “The Portrait of Dorian Gray” (Кр. Ясенова), ”Middlemarch“ (Ст. Ставишева), две ранни есета на Елизабет Барет (Я. Роуланд) и други; много интересна е статията за политическите употреби на метафората „Франкенщайн“ в България от В. Костадинова. От-

делно трябва да спомена незаобиколимото присъствие на Г. Тиханов с важна статия върху отношенията между литературната теория (такава, каквато я познаваме) и световната литература (доколкото я познаваме). Единственото, което ми липсва в този сборник, са няколко заключителни страници с кратко представяне на включените автори. И не само заради информацията, която би получил всеки страничен на ПУ читател, но също така защото специалността юбиляр би получила и своето биографично измеримо присъствие. Засега обаче можем да се задоволим и с онзи цитат от Тенисън, който Я. Роуланд е поставила в края на своя предговор: „Ние сме тези, които сме…“, поне докато очакваме следващия юбилей на катедра „Английска филология“ в Пловдивския университет.

REFERENCES

ROWLAND, Y.; S. GRANCHAROVA; R. ILIEVA-MARINOVA; D. KARAMITEV; N. GEORGIEVA (eds.), 2022. *Child Is Father of the Man. 30 Years of English Philology at Paisii Hilendarski University of Plovdiv*. Plovdiv: Plovdiv University Press.

WE ARE THE ONES WHO WE ARE

✉ **Prof. Milena Kirova, DSc.**
Department of Slavic Studies
Sofia University “St. Kliment Ohridski”
Sofia, Bulgaria
E-mail: milena_kirova@hotmail.com